

למה יש הרבה יותר סינים מכל עם אחר? עומרי

עומרי היקר

קודם כל, הסינים אינם "הרבה יותר מכל עם אחר". אוכלוסיית הודו נאמדת ב-1.21 ביליון תושבים. לא רחוק מ-1.34 ביליון של סין, והודו מצמצמת את הפער במהירות.

בוא ניקח גלובוס ונחפש מקום להתרבות בו. הקוטב קטן וקפוא, אך האדם הגיעו מאוחר, מרכז אמריקה ואפריקה קטנים, אפריקה יבשה וצפון אסיה קרה. אבל בדרום אסיה יש נתח גדול ועסיסי של אדמה, במרחק מושלם מקו המשווה

למעשה, הצפיפות הממוצעת בסין אינה שונה מאד מזו של צ'כיה, פשוט יש הרבה יותר ממנה. ההגדרה המדינית של סין נשענת על גבולות גיאוגרפיים והיסטוריים, אך בסופו של דבר היא שרירותית: מישהו החליט שהשטח העצום הזה ייקרא "סין העממית" והאנשים בתוכו ייקראו "סינים". לו היינו קוראים לאזרחי סין הלאומנית, הלא הם הסיניוואנים, בשם "סינים", היינו מגלים שיש רק 23 מיליון סינים שמצטופפים על אף. וככל וזאת, לא רק הגודל קובע. ארצות הברית קצת יותר גדולה מסין ואוכלוסייתה לא מגיעה לשליש ביליון; קנדה גדולה אף יותר ואוכלוסייתה עומדת על כמה עשרות מיליונים; ורוסיה, המדינה הגדולה בתבל ששטחה כמעט כפול משל סין, משכנת פחות מ-150 מיליון רוסים. כדי להתרבות ברצינות צריך גם תנאים

נוחים, וגם טיפת מזל. ברוסיה קור אימים, קשה למצוא אוכל קשה לגדל אותו. ארצות הברית נמצאת על יבשת נידחת שיושבה מחדש רק לאחרונה. כמעט כל האוכלוסייה המקורית נמחתה לפני כמה מאות שנים, כנראה בתגובה למחלות שהאדם הלבן נשא עמו. וקנדה סובלת משתי הבעיות גם יחד: קור אימים ויבשת נידחת. ובעצם, מה עוד נשאר לנו? אנטרקטיקה קטנה וקפואה. אוסטרליה ועזרה וניידות. אפריקה נחמדה וגדולה, והיא כוד מחצבת של המין האנושי, אבל היא קצת יבשה מדי. יש בה יותר אנשים מכל היבשות שהוכרתי עד כה, אך עדיין מדובר בכוחות מ-14% מאוכלוסיית העולם. ורובה חיה בתנאים קשים מאד.

היבשת היחידה שבה אפשר למתוח את הרגליים היא אסיה, היבשת הכי גדולה בעולם (כמעט 30% משטח היבשה העולמי). נכון, החלק הצפוני שלה - זה

שנקרא "רוסיה" - קצת קר, אבל נתח גדול ועסיסי ממנה ממוקם במרחק מושלם מקו המגן שווה. ותרואה, אפשר להגיע אליה מאפריקה בקלות, בלי לחצות שום אוקיינוס בדרך. מה עם אירופה, אתה שואל? בחיך. אירופה היא בקושי יבלת על האף של אסיה, וקיומה כיבשת נפרדת הוא עניין מדיני גרידא. מבחינה גיאולוגית וגיאוגרפית אסיה ואירופה הן יבשת אחת - אירואסיה. הצפיפות באירופה דומה לצפיפות באסיה, אך אירופה זעזעורית (רק קצת יותר גדולה מאוסטרליה), ולכן יש בה רק כשלושת רבעי ביליון בני אדם.

רוב האנושות חיה באסיה. בערך 60% מאוכלוסיית העולם גרים דווקא ביבשת הזו, על פיסת גן העדן הקטנה שלנו. ולכן יש כל כך הרבה סינים. כי זה השם שני תן להתכיה ענקית באזור הכי מיושב והכי נחשק של כדור הארץ. נפח את החוזה שלך, עומרי. אתה אסייתי.

שאלות לבלדד השוחי: askbildad@callist.co.il

מה מעצבן אותנו, ולמה?

הרגזנות, מתברר בספר חדש, היא מתנה של האבולוציה

← לא חסרים דברים מעצבנים יש מראות שמעלים את הדם לראש. יש צלילים שמוציאים מהרעת, למשל חריקות ציפורן על לוח. יש הסחות מטרידות כגון רעש בשעת מנוחת הצהריים. יש ריחות שמוציאים מן הכלים, ובני זוג, עמיתים לעבודה ושכנים שהתנהגותם יכולה להרתיע. בקיצור, העצבנות נמצאת בכל מקום, והגיע הזמן להתייחס אליה לא כאל עוד תופעה פסיכולוגית שולית אלא כאל תופעה אנושית שראייה לחקירה והבנה משל עצמה.

המרשם להוצאת אנשים מהדעת: הרעישו, הסריחו או הקפידו שהקורבן לא יידע מתי ומהי הטרדה תחילי ומתי תיפסק, חוסר העקביות הוא הסוד

הזאת, ובימים אלה מתפרסמות תוצאותיה בספר "Annoying" (תרגום שמו המלא: "מעצבן: המדע של מה שמציק לנו"). ג'וזף פלקה ופולורה ליכטמן, כותבי רשת הרדיו הציבורי האמריקאי NPR, קראו מחקרים ומאמרים קלאסיים ועדכניים בפסיכולוגיה, פילוסופיה, אנתרופולוגיה, ביולוגיה ואסתטיקה, אספו סקרים וניתוחים, וניסו לוקק מהם את פתרון התעלומה הכה יומיומית הזאת.

אסתכן ואחלוק איתכם את המרשם שלהם להתנהגות מרגיזה במיוחד: אם חשקה נפשכם להרתיע את הוללת, לא מספיק שתעשו משהו שהם לא אוהבים.

היה שאנחנו חשים מריחות מסימים עוזרת לנו לשרוד. הכעס שמוציא אותנו נוכח פלישה של אחרים למרחב האישי שלנו קשור באינסטינקטים תחורתיים בסיסיים, שהקידמה האנושית חבה להם רבות. יש חוקרים שטוענים שגם לצמחי המדבר מצליל החריקה על לוח יש הסבר אבולוציוני - ואולי המרשים שבהסברים הללו: הצלילים האלה, הם אומרים ומי ראים, דומים להפליא לקריאות האוהרה של אבותינו הקופים.

פלקה וליכטמן מדווחים שכתיבת ספרם היתה דווקא מלאכה מענגת ואף משעשעת. הם שמעו הרעים של תלונות וסיפורים מרגיזים, שכן לכל אחד יש משהו שמרתיע אותו, ובכל תרבות אלה דברים מקבלת תשובות שונות מחוקרים שונים? יש המגדירים עצבנות כגורסה קלה של כעס. יש מי שמקשרים אותה לתחושת הגועל והרחייה הפיזית. יש מדענים שמטווגים את הרגזנות כגורסה מחלשת במיוחד של פאניקה. למשל התגובה השלילית החריפה לצלילים מסימים, שמי גיעה "מהבטן". העצבנות הזאת היא גרסה מקוצרת של "בוא נסתלק מכאן", ואולי גורסים כמה חוקרים, זו פשוט היפוכה של החיבה. מוויקה טובה אנחנו אוהבים, רעשים איטונאליים אנחנו... הפך. הם מציגים שכלי קשר לסיווג הרשמי שניתן לתחושת העצבנות, יש לה נימוק אבולוציוני: ככי בלתי פוסק של תינוק מרגיז אותנו מסיבות טובות. אם היינו שווים נפש כלפי הרגש, לא היינו קמים בלילות לספק את צורכי צאצאיו. הרי

מחבר: רפאלי הוא ראש מרכז שגיאה ובית הספר לניהול באוניברסיטת חיפה sheizaf.rafaeli.net

1

טכנולוגיה: מצלמה מהעתיד

מה השלב הבא באבולוציה של המצלמה? חברת הייעוץ Artefact שחררה סרטון קונספט יפה שנראה כמעט מתבקש: הסמארטפון משתדך לעדשה מקצועית, ושניהם מקושרים בפרוטוקול שיאפשר להפריד את העדשה מהטלפון ולהמשיך ללכת בדרכה מכל מקום. הם כבר רשמו על זה פטנט, אז יש לכם לחכות.

<http://is.gd/7aahwh>

עולם: המספרות של דרום אפריקה

סאונשיפ הוא הכינוי המקומי לשיכונים העניים בחוף הדרום הגדול של דרום אפריקה. ספר חדש סוקר בתמונות וראיונות את התרבות המיוחדת של המספרות המאולתרות בשיכונים האלה. בהרבה מקרים מדובר בלא יותר מאשר פחון קטן עם ראי ומכונת תספורת - האחרונות ידועות בעיצוב העסיסי והמוקפד שלהן. 27 דובר.

<http://is.gd/HQQAWT>

אופנה: ליוויס לרכובי אופניים

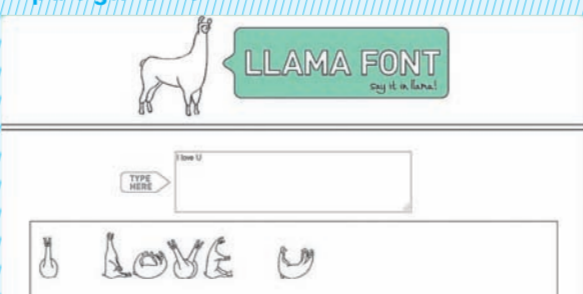
האופניים הופכים לכלי תחבורה לגיטימי וטרנדי יותר ויותר, ולא רק בתל אביב. חברת האופנה מוזות את המגמה, ואחרי ניסוי מגיע תורה של ליוויס לשחרר קו הלבשה שפונה במיוחד לרכובי אופניים. הקו הזה כולל דגש על כיסים מרווחים, ופנטזים לנשיאה מאובטחת של מנעול, ארנק ואייפון.

<http://is.gd/zkZBT1>

4 פונט: לאמה

נחשך את משחקי המילים, וגיע ישר למהות. העמוד הזה מאפשר לכתוב באנגלית בפונט שכולן עשו מלאמות, החיות החמודות ביותר בעולם (יחד עם אלפקות). אידיאלי למכתבי אהבה, פואמות קטנות ופתיקים למקרה.

<http://is.gd/ISRx8>

סרט: אגדה מהירה

התעריים מבובייל? הוא סרט תיעודי חדש שמעלה באוב את נהג המירוצים הנשכח דיוויד אבוט ג'נקינס, שקבע בראשית המאה הקודמת שיא מהירות במישורי יוטה, שכמה מהם לא נשברו עד היום. לצד קטעי ארכיון מופלאים מדברים בסרט גם מרווין, בנו של ג'נקינס, וג'יי לנו, חובב מכוניות ידוע.

<http://is.gd/GoGzkn>

ספר: האיפד של אל

אחרי שהמציא את האינטרנט פונה אל גור למשימה חשובה אחרת - להמציא מחדש את הספר. ונראה שהולך לוח מהדורת האיפד של ספרו Our Choice קוצרת שבחים על שילוב נכון של טקסט, מדיה ואינטראקציה דינמית, בלי לוותר על הקריאות - שהרי בכלות הכל, מדובר בספר. 4.99 דולר.

<http://is.gd/KK2h1g>

7

תרבות: ארוחות מהעבר

ב-1607 הוקמה וירג'יניה, הקולוניה הבריטית הראשונה באמריקה. בלוגריה האוכל האמריקאית טורי אייבי גברה בארכיונים כדי לספק לה ולנו מושג על המטבח של התקופה. בישיבו הספר ובחנות, לדוגמה, אנשים פתחו את היום עם דיסה שהתבשלה כל הלילה, לצד קנקני בירה או סיידר.

<http://is.gd/mE3myG>

6

